

Denne artikkelen er gjengitt i
Norsk vegmuseums årbok for 2020

Museumsdirektørens
forord

Kjære lesere

Jeg kan med hånden på hjertet fastslå at 2020 har vært et meget spesielt år. Det nasjonale og globale nyhetsbildet har siden mars måned vært dominert av koronasituasjonen. Covid-19-virusets herjinger, spredningsmønstre og varierende grad av aggressivitet har gjort det nødvendig for regjeringen å innføre de strengeste tiltakene noensinne i fredstid. Nasjonale og internasjonale tiltak for å forhindre spredning av viruset har hatt stor innvirkning på våre daglige rutiner, og etter hvert rammet lokal og global økonomi i så omfattende grad at eksperter frykter økonomisk kollaps.

På grunn av pandemien har mange museer vært nødt til å holde stengt. Til tross for regjeringens innføring av støtteordninger, har de aller fleste museene som har hatt kapasitet til å holde oppe, hatt store utfordringer. Norsk vegmuseum er et av de få unntakene! Vi var sammen med Lillehammer Museum sannsynligvis et av de første museene som gjennomførte omfattende risikoanalyser, og drøftet tiltak direkte med kommuneoverlegen. Spesielt krevende deler av våre utstillingsarealer ble

stengt med umiddelbar virkning. Nasjonal motordag, familiedagen og diverse andre arrangementer ble avlyst, og trafikksikkerhetsopplæringen ble flyttet ut av huset. Renholdet er selvsagt intensivert, og bruk av antibac er blitt hverdag.

Med tanke på utgangspunktet var det ikke store forventninger til årets museums sesong da vi gikk inn i april måned, men bekymringen viste seg å være ubegrunnet. Faktum er at Norsk vegmuseum har

Norsk vegmuseums flotte friluftsmuseum har vært godt brukt hele sesongen. Etter at hovedbygget var stengt noen måneder, var det en glad Wenche Frøyse som kunne slippe besøkende inn til noen av utstillingene igjen i juni. (Foto: Morten Reiten)

Omorganisering av Statens vegvesen i 2020 tilførte Norsk vegmuseum nye ansatte i form av tre regionkoordinatorer og en prosjektansatt. Her er fra venstre Siv Annie Henriksen (Tromsø), kontorsjef Knut Baar, Marit Johansson (Dovreprosjektet), museumsdirektør Geir Atle Stormbringer og Ann Kristin Engh (Oslo). Izabela Chlewicka (Molde) var ikke til stede da bildet ble tatt. Ved museet i Lillehammer har vår dyktige snekker Dagfinn Sveen gått av med pensjon. (Foto: Stian Tranung)

satt nye dagsrekorder og månedsrekorder i antall besøkende i 2020 – og vi har håndtert publikumsmengden uten at et eneste smittetilfelle kan spores tilbake til oss! Vi vil ved årets utløp nærme oss 80 000 besøkende. Dette er riktignok noen færre enn for 2019, men dette skyldes nok i stor grad avlysninger av arrangementer. En av suksessfaktorene til Norsk vegmuseum i disse koronatider, er vårt flotte friluftsmuseum. Utemuseet har virket som en befriende sluse for mange, og et meget godt alternativ for publikum som av sikkerhetsmessige grunner ventet på å slippe inn i utstillingene.

I det nye kjøretøymuseet har vi hatt Fredrik Rønning Eriksen som en av flere hyggelige museumsverter i 2020. (Foto: Morten Reiten)

SAMFERDELSSEKTOREN OG NORSK VEGMUSEUM

Norsk vegmuseum er et rent etatsmuseum med organisatorisk plassering i Vegdirektoratet siden museumstanken ble konkretisert i 1985. Etter overtakelsen og etableringen av Norsk Kjøretøyhistorisk Museum,

Arvid Dokken hadde sommeren 2020 mange besøkende i den gamle Høydalsmo veggarasje. Her med en militær Jeep fra etterkrigstiden, brukt av Vegdirektoratet fra 1961. (Foto: Morten Reiten)

er vi etter hvert blitt et av landets største teknisk-industrielle museer. Dette er kanskje ikke så merkelig sett i le av det omfanget samferdsel, og spesielt veg og trafikk har i samfunnet.

Det er på mange måter helt naturlig at Norsk vegmuseum ligger under samferdselsdepartementet, men det kan også være krevende. Både departement og Statens vegvesen er politisk styrt, ofte gjennom beslutninger basert på hensyn til kjernevirksomheten. Dette kan bli en utfordring i hyppige og omfattende omstillingsprosesser, fordi ivaretagelse av kulturarv har politisk forankring i en annen plattform – og vi må stadig sikre at vår virksomhet er nivellert i henhold til nasjonale og internasjonale retningslinjer for museumssektoren.

Etter kanskje den mest omfattende reformen i etatens historie, er Norsk vegmuseum for første gang flyttet fra direktoratsnivå. Fra 1. januar 2020 ble regionene avviklet og erstattet med en funksjonsbasert konsernmodell, i form av seks divisjo-

ner. Norsk vegmuseum ligger nå på saksjonsnivå i divisjon Transport og Samfunn, i avdelingen Samfunnsutvikling og klima. Divisjonen ivaretar for øvrig en rekke landsdekkende oppgaver.

Et av målene med divisjonaliseringen er selvsagt ønske om en mer effektiv organisasjon der funksjoner, oppgaver og miljøer som ivaretar likeartet tematikk samles. Det som tidligere var fordelt på fem regioner av ansvar, oppgaver og ressurser innen kulturarvfeltet, er nå samlet på Norsk vegmuseum. Vi forvalter i dag hele sektoransvaret! I praksis vil det si at Norsk vegmuseum er den institusjonen som ivaretar Samferdselsdepartementets forpliktelse til å ivareta den samlede mengden av vegsektorens kulturminner.

I løpet av det siste året er ansvaret for samtlige regionmuseer, Nasjonal verneplan, prosjekter og forvaltning av faste kulturminner og budsjetter flyttet til Norsk vegmuseum. Vår bemanning har samtidig blitt styrket, da tre regionkoordinatorer fra

Den vernede Ørje vegstasjon er et av de tidligere regionale museumsanleggene som fra 2020 er lagt inn under Norsk vegmuseum. (Foto: Håkon Aurlien)

gammel organisasjon og en prosjektansatt er flyttet over i forbindelse med organisasjonsendringene. Vi har dermed samlet et ellers lite og sårbart fagmiljø, noe som igjen vil være gunstig for helhetsforståelse og overførbare effekter i forvaltningen av faste og løse kulturminner.

Nye magasinhaler er i 2020 bygd for å få rullende kulturarv under tak. (Foto: Stein Erik Blomberg)

Som følge av samlingen av ansvar innen fagfeltet, vokser også våre samlinger, og vi bedriver nesten en kontinuerlig utvidelse av vår magasin kapasitet. Vårt kaldt lagerområde nordøst på eiendommen rommer nå mer enn 5000 m² med lettmagasiner. Prioriteringen har først og fremst vært å få rullende kulturarv, maskiner og tyngre utstyr under tak.

Norsk vegmuseum vokser. Våre oppgaver og volumer er etter hvert blitt meget omfattende. Det skal samtidig sies at utvikling og omstillingsprosess har vært krevende og at vi nok lider av litt «vokseverk». Økt ansvar og volum i kombinasjon med omfattende omorganisering av etaten har for veldig mange vært en belastning. Jeg vil benytte anledningen til å takke samtlige ansatte for den gode måten omstillingene og økt arbeidsmengde er blitt taklet. Norsk vegmuseum leverer.....

Geir Atle Stormbringer
Museumsdirektør